

II Міжнародна науково-практична конференція «Перспективи розвитку національної економіки», 13-14 травня 2016 р., Запоріжжя

Секція: Економіка розвитку

Матушкіна М.В.

*асистент кафедри менеджменту
ДЗ» Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ В УКРАЇНИ

В XXI столітті бізнес відіграє дуже важливу роль в економіці кожної країни, за його рахунок йде розвиток життєдіяльності малих, середніх та великих міст; формуються нові робочі місця, наповнюється бюджет, розробляються та виробляються інноваційні продукти і послуги та інші. Не дивлячись на те, що в Україні зараз складні умови для ведення підприємницької діяльності кількість суб'єктів економіки збільшується, за даними державної служби статистики на 1 квітня 2016 року усього було зареєстровано 1 135 156 в порівнянні з даними на 1 грудня 2015 року усього було зареєстровано 1 117 054 [1, с. 4]. Але хоча кількість суб'єктів підприємницької діяльності поступово збільшується, існує і значна кількість економічно нерентабельних підприємств. виправити цю несприятливу ситуацію можуть сучасні бізнес-інкубатори – організації, які формують новий напрямок в розвитку економіки України, підтримують та стимулюють підприємницьку активність.

Різні аспекти впровадження бізнес-інкубації в економіку представлені в вітчизняних роботах У. Б. Бережницької, Л. М. Бойсука, В. Ю. Філіпової, Л. М. Васильєвої, Б. В. Гречаника. Стан теоретичних та методичних розробок науковців в області створення організаційних умов для розвитку малого та середнього бізнесу, зокрема у вигляді бізнес-інкубаторів, не дозволяє сьогодні державним органам управління ефективно впливати на процес становлення і розвитку підприємницького сектору. Тому особливу актуальність в цьому ракурсі має аналіз теоретичних положень, накопиченого досвіду і розробки

ефективної системи організаційних умов для створення бізнес-інкубаторів в Україні.

Бізнес-інкубатори, як один з прогресивних видів спеціалізованої інфраструктури підтримки бізнесу, беруть на себе вирішення організаційних і методичних завдань, необхідних для успішного розвитку підприємства на стартовому етапі за допомогою внутрішніх ресурсів, а також через мережу зовнішніх контактів. Роль бізнес-інкубатора в створенні нового бізнесу, полягає не тільки в інкубації, формуванні сприятливих тепличних умов, але й в тому, щоб задіяти органи місцевого самоврядування в наданні допомоги бізнесу.

Проводячи аналіз видів інкубаторі бізнесу можна виявити основні з них, які можуть бути автономними, тобто самостійною господарською організацією з правами юридичної особи, або можуть діяти у складі технопарку (у цьому випадку він може називатися «інкубатором технологій»).

Інкубатор технологій – це наукомістке підприємство, тісно пов'язане з університетом, науково-технологічним парком або інноваційним центром, призначене для обслуговування і «вирощування» нових підприємств, надання їм допомоги у виживанні і успішній діяльності на ранній стадії їх розвитку, коли вони можуть робити фатальні для них помилки [2, с. 2].

Таким чином, бізнес-інкубатори можуть існувати у двох видах: діяти як самостійні організації або ж виступати в якості ядра технопарків. У першому випадку бізнес-інкубатори створюються, як правило, для підтримки нетехнологічного підприємництва і підприємств звичайних технологій. У другому випадку інкубатори, що знаходяться в складі технопарку, орієнтовані на роботу в областях високих технологій, підтримку малих починаючих інноваційних підприємств, малого інноваційного підприємництва в науково-технічній сфері. Іноді непросто провести грань, що відокремлює інкубатор від технопарку, і тим не менше, відмінності між ними є:

бізнес-інкубатори підтримують виключно новостворені підприємства, які знаходяться на ранній стадії розвитку;

політика постійного відновлення клієнтів в інкубаторах дотримується жорсткіше, ніж у технопарках;

вони підтримують не тільки підприємства високих технологій, але й малий бізнес самого широкого спектру діяльності (так званий нетехнологічний бізнес);

стартові можливості технопарків та бізнес-інкубаторів істотно відрізняються.

На теперішній час в Україні діють такі основні найбільш популярні бізнес-інкубатори: GrowthUP, Polyteco, East Labs, Founder Institute, Wanna Biz, Happy Farm, iHUB.

Програма акселератора GrowthUP (відкрився в 2008 році) передбачає навчальну сесію (1 місяць або 45 годин), після чого команди за місяці повинні розвинути проект до обумовленого рівня; стажування за кордоном до 2-х місяців; робота зі світовими інкубаторами (можна подати заявки в американські та європейські інкубатори); інвестування кращих випускників від \$25 тис. до \$100 тис. (консультації та інші сервіси інкубатора не вважаються інвестиціями); GrowthUP отримує 5% долі уставного капіталу проекту.

Polyteco – бізнес-інкубатор для молодих IT-шників, створений на базі КПІ, учасники можуть попросити про консультації маркетолога, бухгалтера, юриста, ментора; при КПІ є приміщення для роботи, презентацій для інвесторів, зустрічей з менторами на 40 осіб; коли у проекту з'являється тенденція до зростання, інкубатор пропонує його інвесторам (венчурним фондам або ангелам) на розгляд. Подальший розвиток проекту проводиться в науковому парку «Київська політехніка», куди проект направляється після залучення перших інвестицій. «Київська політехніка» отримує від 5-20% частки в статутному капіталі стартапу.

EastLabs – відносно молодий стартап акселератор (засновано в 2012 році) має більше ніж 100 менторів з різних країн, у тому числі з України. Основні особливості: навчальна програма протягом 4-х місяців; стартап отримує 3 робочі місця від EastLabs, і переїжджає в їх офіс в Києві; інвестиції кожному

проекту \$20 тис. на розвиток і просування продукту; знайомство з іноземними та українськими інвесторами; EastLabs отримує 15% частки в стартапі, який інвестує.

Founder Institute готує своїх випускників для вступу в інкубатори на більш пізніх стадіях, а також до спілкування з бізнес-ангелами і залучення інвестицій від них. Переваги цього бізнес-інкубатору: навчальна програма 4 місяці (вечірні заняття раз в тиждень); відбір учасників бонус-пул (преміальному фонді), всередині якого премія розподіляється між адміністраторами, ментором і резидентами програми в пропорції 40/30/30; кращі випускники отримують первинне фінансування для розвитку і просування на ринок ідеї.

WannaBiz розпочав свою роботу у 2012 р., орієнтований на проекти в сфері веб та мобільних розробок, за інвестиції в розмірі до \$20 тис., надається можливість користування офісом, розвиненою інфраструктурою і менторство; після відбору (розгляду апікаційних форм та скайп-інтерв'ю) учасники проходять навчальну сесію, а потім представляють свої проекти на Investors Day. WannaBiz одержує частку в компанії в розмірі 10-25%. Розмір частки варіюється в залежності від обсягу фінансування, нематеріального вкладу і т. п.

Happy Farm - бізнес-інкубатор особливостями якого виступає те, що команда повністю живе на інкубаторі в процесі навчання; кожен стартап супроводжується досвідченими венчурними бізнесменами; навчальна програма (2 місяці) містить колективні та індивідуальні навчальні сесії; стажування у США (1 місяць) кращих стратапів; пост-девелопмент (2 місяці) включає допомогу з доопрацювання проекту, а також пошук та залучення інвестора. Happy Farm отримує 15% корпоративних прав у стартапі, надає послуги до \$70 тис., з яких \$15 тис. виділяються у вигляді стартового капіталу, якщо таке рішення прийме наглядова рада.

iHUB не потребує частки в бізнесі або відсотка від майбутнього прибутку. Особливості роботи: бізнес-інкубатор має в наявності офісні приміщення на 50 робочих місць з обладнаною технікою; для кожного проекту ментор і тренер підбираються індивідуально, відповідно до його потреб, проводяться

колективні семінари і тренінги з підготовки презентацій та роботи з інвесторами; надається своїм випускникам доступ до світової бази early adopters для проведення тестів продукту на реальній аудиторії, допомога в роботі з партнерським бізнес-інкубаторами та акселераторами за кордоном; надається доступ до інвестиційних конференцій в більше 40 країн світу, де стартапи можуть презентувати свої проекти та залучити інвесторів [3, с. 4].

Український ринок венчурного капіталу, набуває значного росту і це в перше чергу пов'язано з популярністю стартап індустрії (особливо в ІТ-секторі); з усвідомленням необхідності зміни парадигми економічного розвитку країни в бік переходу на нові технологічні удосконалення; з економічною нестабільністю та збільшенням рівня безробіття, що призводить до активізації малого підприємництва; з розвитком елементів венчурної екосистеми; з участю українських стартапів в міжнародних спеціалізованих заходах та їх активного проведення в Україні.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України: Кількість суб'єктів економіки за організаційними формами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Т. Цихан Инновационная инфраструктура: опыт создания бизнес-инкубаторов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dialogs.org.ua/ru/periodic/page1472.html>.
3. Стартап-інкубатори та бізнес-акселератори в Україні: що та де шукати? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bankchart.com.ua/biznes/rozvitok_biznesu/statti.